

«Σὲ λατρεύω!» Ἄλλ' ἐσιώπησε, μελαγχολήσας ὀλίγον. Ἡ παραχῆ τοῦ ἠῤῥαεν, ὅσον μάλλον προσήγγιζεν ἢ πρώτη τοῦ ἔτους Μετέβαινε συχνάκις εἰς Παρισίους, ἐμερίμνα δ' ὀλιγώτερον περὶ τῶν δύο γυναικῶν. Ὑπόκωφος ἀνησυχία κατεῖχεν αὐτόν. Ἡπατῶντο ἄρά γε, ἢ τοὺς προητοιμάζεν ἐκπληξίν τινα;

Τὴν 31 Δεκεμβρίου δὲν εἶχε φανῆ ἀκόμη μέχρι τῆς ἕκτης μετὰ μεσημβρίαν. Ἡ χῆρα ἀνεγίνωσκε τὴν ἐσπερινὴν ἐφημερίδα τῆς, ἐν ἣ ἔδημοσιεύοντο οἱ στρατιωτικοὶ προβιβάσμοι. Αἰφνης ἔγεινε περιπόρφυρος καὶ ἀνέκραξεν:

— Ἐπροβιβάσθη! ἔγεινε ταγματάρχης!

Ταυτοχρόνως βήματα ἐσπευσμένα ἠκούσθησαν, ἡ θύρα ἤνοιξε καὶ ὁ ἀνυπομόνως ἀναμεινόμενος εἰσῆλθεν. Ἐμειδιά, εἰς ἄκρον συγκεκινημένος, μειδιῶν δ' ἔστη πρὸ τῶν δύο γυναικῶν. Ἡ γηραιὰ μήτηρ ἠνοιξε τὰς ἀγκάλας τῆς:

— Παιδί μου... τώρα ἐννοῶ τί εἶχες!

Ἄλλ' ὁ ἀξιοματικός, στρεφόμενος πρὸς τὴν νεάνίδα μετὰ τρυφερᾶς ὑπερηφανείας:

— Δεσποινίς, ἔχω νὰ σᾶς προσφέρω σήμερον ἐλπίδα μέλλοντος ἀσφαλοῦς· σᾶς ἀγαπῶ, μὲ δέχεσθε ὡς σύζυγον;

Ἡ νεάνις ὠχρίασεν, ἐνθυμουμένη τὴν πρώτην ἄρνησιν καὶ ἀναλογιζομένη τί ὁ ἀνδρεῖος οὗτος ἀξιοματικός ἐπραξεν ὅπως καταστῆ ἄξιος τῆς εὐτυχίας του, ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου, προσκολῶσα δὲ τὰ χεῖλη ἐπὶ τῆς τραχείας ἐπιφανείας τῶν τοσοῦτον γενναίως κερδηθέντων σειρητίων τοῦ ταγματάρχου, ἔκλαυσε γλυκύτατα δάκρυα χαρᾶς!

(Georges Ohnet)

Δ. Κ.

ΑΙ ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ καθολικότης τοῦ δημοσίου φρονήματος περὶ Ἑλλάδος, ὥστε ὁ πρόεδρος Monroe ἐν τῷ διηγῆματι αὐτοῦ πρὸς τὴν Δίικταν τῆ 20 Νοεμβρίου 1823 εἶπε: «Ἴσχυρὰ ἐλπίς ὑφίσταται ἀπὸ μακροῦ, στηριζομένη εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν τῶν Ἑλλήνων, ὅτι θὰ ἐπιτύχωσιν ἐν τῷ ἀγῶνι των καὶ θὰ καταλάβωσι θέσιν ἰσότιμον μετὰ τῶν ἔθνων τοῦ κόσμου. Πιστεύεται, ὅτι ὅλος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἐπιδεικνύει μέγιστον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας των. Εἰ καὶ οὐδεμία δύναμις ἐκηρύχθη ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οὐδεμία, ὡς

μανθάνομεν, μετέσχε τοῦ ἀγῶνος ἐνκντίον αὐτῶν. Ὁ ἀγὼν αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομά των ἐπροστάτευσεν αὐτοὺς ἀπὸ κινδύνων, οἵτινες πρότερον ἤθελον καταβάλλει πάντα ἄλλον λαόν. Οἱ συνήθεις ὑπολογισμοὶ συμφερόντων καὶ ἐπικτήσεως μετ' ἐπιθυμίας προσαρτήσεων, αἵτινες ἀναμιγνύονται πολλάκις εἰς τὴν πολιτείαν τῶν ἔθνων, φαίνεται ὅτι δὲν ἐπέδρασαν ἐπὶ τὴν τύχην αὐτῶν. Ἐκ τῶν γεγονότων, ἄτινα περιῆλθον εἰς γυνῶσιν ἡμῶν, ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύωμεν, ὅτι οἱ ἔχθροὶ αὐτῶν ἀπώλεσαν διὰ παντός πάσαν ἐπ' αὐτῶν κυριαρχίαν καὶ ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ καταστῆ ἔθνος ἀνεξάρτητον. Γὰρ δὲ νὰ τύχη τούτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τῶν θερμοτάτων ἡμῶν εὐχῶν».

Τῆ δὲ 17 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὑπεβάλλετο εἰς τὴν κυβέρνησιν ὑπόμνημα παρὰ τῶν πολιτῶν τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐν τούτῳ οὗτοι ἐξέφραζον τὴν πεποίθησιν αὐτῶν, «ὅτι ὁ ἐλληνικὸς ἀγὼν οὐ μόνον ἐδικαιοῦτο νὰ τύχη τῶν ἀγαθῶν εὐχῶν τῆς ἀμερικανικῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο συνεβιάζετο πρὸς τὰς βλέψεις τῆς κυβερνήσεως, πάσης δυνατῆς ἐπικουρίας.» Τὸ ὑπόμνημα ἐπερατοῦτο διὰ μνείας «τῆς ἐξ ἴσου ὀλεθρίας εἰς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν παιδείαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν βαρβερικῆς κυριαρχίας τῶν Τούρκων, ὑπὸ τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνας ἐπὶ αἰῶνας ἐτυραννήθησαν σκληρότατα» κατ' ἀντίθεσιν «πρὸς τὸν νοήμονα, ἐπιχειρηματικόν, ἐλεύθερον καὶ ἐμπορικόν χαρακτῆρα τῶν Ἑλλήνων, τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, τὴν φιλολογίαν, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἐνδοξὸν ἱστορίαν».

Ἀπαντῶν δὲ εἰς ἐπερώτησιν τῆς Διαίτης ὁ πρόεδρος Monroe καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας Ἰωάννης Quincy Adams, ὑπέβλεν ἐγγράφα περιέχοντα ἰδιάζον ἐνδιαφέρον καὶ περιλαμβάνοντα ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀμερικανῶν πολιτευομένων μετὰ πληροφοριῶν περὶ τῆς προσόδου τοῦ πολέμου καὶ στατιστικῶν περὶ τῶν γεωγραφικῶν διαίρεισων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς, τῶν προϊόντων καὶ τῶν πόρων.

Ἐν δὲ τινι ἐγγράφῳ, δι' οὗ ἀπαντᾷ ὁ Adams εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ Ἀμερικανὸν προσβευτήν, διαπέμποντα τὴν ἐπίκλησιν τῶν Ἑλλήνων περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν παρὰ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως, ἔγραψεν: «Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἠδύναντο νὰ βοηθήσωσι τοὺς Ἕλληνας μόνον διὰ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν διαθήσεως μέρους τῆς δημοσίας αὐτῶν δυνάμεως ἢ τῆς δημοσίας αὐτῶν εἰσπράξεως, τοῦτο δὲ ἠδύναντο νὰ φέρῃ αὐτάς εἰς πόλεμον πρὸς τὴν ὀθωμανικὴν πύλην καὶ ἴσως πρὸς ὅλας τὰς βαρβάρους δυνάμεις. Ἀλλὰ, ὡς γνωρίζετε, ἡ τοιαύτη διάθεσις τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ δημοσίου ταμείου κατὰ τὸ ἡμέτερον πολίτευμα δὲν εἶνε

δικαίωμα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας . . . Ἄλλ ὅμως διατηροῦμεν φιλικωτάτας σχέσεις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ εἴμεθα εὐλαβητικῶς διατεθειμένοι νὰ παράσχωμεν εἰς αὐτοὺς οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν δυναμένην νὰ συμβιβασθῇ πρὸς τὴν ἡμετέραν οὐδετερότητα, θέλομεν δὲ χαρῆ μανθάνοντες ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν τοῦ ἀγῶνός των ὑπὸ τε πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἔποψιν.»

Ἐπ' ἴσης δ' ἔγεινεν ἔκκλησις πρὸς τὴν κυβερνήσιν ὑπὸ τῆς Νοτίας Καρολίνης, συνηγορούσης ὑπὲρ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐξεφράζετο δ' ἐν αὐτῇ τὸ βαθύ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ τῆς πολιτείας ἐκείνης ἀπὲρ τοῦ εὐγενούς καὶ πατριωτικοῦ ἀγῶνος τῶν νέων Ἑλλήνων πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ἱερᾶς γῆς τοῦ Λεωνίδου καὶ τοῦ Σωκράτους ἀπὸ τοῦ ποδός τοῦ ἀπίστου καὶ βαρβάρου.»

Τῇ δὲ 24 Δεκεμβρίου 1824 μακρὸν καὶ ἔντονον ὑπόμνημα ὑπεβάλλετο εἰς τὴν Δίαιταν ὑπὸ τῶν πολιτῶν τῆς Βοστώνης ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἀφορῶντες εἰ συντάκται τοῦ ὑπομνήματος εἰς τὰς σαφῶς καθωρισμένας ὑποχρεώσεις τῆς κυβερνήσεως πρὸς τήρησιν αὐστηρᾶς οὐδετερότητας καθ' ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐξωτερικούς πολέμους, δὲν ὑπέβαλον μὲν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἔκκλησιν περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀλλ' ἐξέφρασαν αὐτὴν ἐνθερμον εὐχὴν, ὅπως ἢ, καθ' ἃ βλέπουσιν μετ' εὐχαριστήσεως, γενικὴ καθ' ὅλας τὰς ἡνωμένας πολιτείας ὀργὴ καὶ φρίκη ἐπὶ τῷ τρόπῳ, καθ' ὃν ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις διεξάγει τὸν κατὰ τῆς Ἑλλάδος πόλεμον, κηρυχθῇ ἐπιφανῶς ἐνώπιον τοῦ κόσμου, καὶ ὅπως καὶ ἄλλα πεπολιτισμένα καὶ χριστιανικὰ ἔθνη κληθῶσι νὰ συμμετάσχουσιν ἐπισήμου διαμαρτυρήσεως κατὰ τοιαύτης βαρβάρου καὶ ἀπανθρώπου ὀμότητος. Ἡ μετὰ τὴν σφαγὴν τῶν συζύγων πατέρων ἀπεμπόλησις τεσσαρακοτακισχιλίων γυναικῶν καὶ παιδῶν ἐν δημοσίοις πρατηρίοις κατενώπιον τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης καὶ ἄνευ μιᾶς λέξεως διαμαρτυρήσεως παρὰ τῶν περιοίκων λαῶν εἶνε πρᾶξις ἐπονείδιστος διὰ τὸν αἰῶνα καθ' ὃν ζῶμεν.»

Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ὑπομνήματα ὑπεγράφησαν ὑπὸ τῶν ἐπισημοτάτων καὶ ἰσχυροτάτων πολιτειῶν καὶ πόλεων ἐξ ὧν προήρχοντο. Τὰ δ' αἰσθητάτα, ἐξ ὧν προεκλήθησαν, ὑπεστηρίχθησαν μετὰ σθένους καὶ εὐγενείας ἐν τε τῇ Διαιτῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἰσχυροτάτων ῥητόρων καὶ συγγραφέων τῆς ἡμέρας. Μόνον δ' ἕνεκα ἑλλείψεως χώρου αἱ εὐγλωττοὶ αὐταὶ ἐκλήσεις δὲν δημοσιεύονται ἐνταῦθα ὁλόκληροι.

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν περὶ Ἑλλάδος ὑπόμνησιν ἐν τῷ τοῦ προέδρου Monroe ἐνιαυσίῳ διαγγέλματι ὁ Δανιὴλ Webster προσέτεινεν εἰς

τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων τὸ ἐξῆς ψήφισμα. «Ψηφίζεται ὅπως ληφθῇ διὰ νόμου πρόνοια περὶ καταβολῆς τῆς δαπάνης τῆς ἀναγκαίας πρὸς διορισμὸν πράκτορος ἢ ἐπιτροπῆς ἐν Ἑλλάδι, ἂν ὁ πρόεδρος κρίνῃ ἀρμόδιον νὰ προβῇ εἰς τοιοῦτον διορισμὸν.»

Τὸ τοιοῦτον ἦτο τολμηρὸν διάβημα ἐν σχέσει πρὸς τὰς κρατούσας ἰδέας περὶ τῆς κατ' ἀρχὴν ἀποφυγῆς περιπλόκων συμμαχιῶν μετὰ ξένων δυνάμεων. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ Webster ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ χαράξῃ γραμμὴν μεταξὺ αὐτῆς θερμότητος καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὅστις κατέλαβεν ἐμφανῶς τὴν χώραν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ δικαίωματος τοῦ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν ἀπιστροφήν πρὸς τὴν ξενικὴν κατάρτησιν. Παρεδέχθη δέ, ὅτι ἂν «λαικὴ εὐγλωττία», ἐμπνευμένη ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῶν περὶ φιλανθρωπίας ἀξιώσεων τῆς νέας Ἑλλάδος, ἐξησκέιτο ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ, «ἤθελεν αὕτη κινήσει τοὺς λίθους τοῦ κοινοβουλίου.» «Αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα ἐν ᾧ συνεδριάζομεν, οἱ εὐρυθοὶ οὗτοι κίονες, ἢ περίκοσμος αὕτη ἀρχιτεκτονικὴ, ταῦτα πάντα ὑπομιμνήσκουσιν ἡμᾶς ὅτι ὑπῆρξεν Ἑλλὰς καὶ ὅτι ἡμεῖς, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, χρεωστούμεν εἰς αὐτὴν τὰ μέγιστα. Ἀλλὰ δὲν ὑπέβαλον τὴν ἐμὴν πρότασιν ἐν τῇ κενῇ ἐλπίδι νὰ ἀποπληρῶσωμεν μέρος τι τῆς ἐπὶ αἰῶνα ἐπισωρευθείσης ταύτης ὀφειλῆς ἡμῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ἀντικείμενόν μου εἶνε ἐγγύτερον καὶ πολὺ πλεον ἄμεσον. Ἐπιθυμῶ νὰ λάβω εὐκαιρίαν ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος λαοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ γενναίου, πολεμοῦντος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χριστιανωσύνης, ὅπως ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τὰς περιπετείας αἰτίνας, συμπαρομαρτοῦσι εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα καὶ εἰς τὰς ἀρχάς, αἰτίνας φαίνονται διέπουσαι τὴν πρὸς αὐτὸν στάσιν τῶν μεγάλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς συνετείας τῶν ἀρχῶν τεύτων ὡς πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἐθνῶν καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τοὺς θεσμούς κυβερνήσεων ἐλευθέρων. Πρόκειται περὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς σήμερον, ἀγωνιζομένης ἐναντίον φοβερῶν ἀμφιλογιῶν ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρξεως καὶ ὑπὲρ τῶν κοινῶν δικαιομάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Καὶ ὅμως ἐπειδὴ οὐδέποτε εἶνε δυσχερὲς τὸ ἀπαγγέλλειν καθημαζευμένας παρατηρήσεις καὶ ἀφοριστικὰς κοινοτοπίας, γνωρίζω, ὅτι καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει θὰ εἶνε εὐκόλον νὰ μοὶ ὑπενθυμίσῃ τις τὴν σύνεσιν τὴν ἐπιβάλλουσαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν φροντίδα περὶ τῶν ἰδίων ἑαυτῶν πραγμάτων καὶ παροτρύνουσαν αὐτοὺς ἀντὶ τῆς ἀναζητήσεως παραβόλων ἐπιχειρήσεων ἐν τῇ ξένῃ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν ἀλλοτρίων εἰς αὐτοὺς ἐκείνους περὶ ὧν πρόκειται. Θὰ εἶνε εὐκόλον νὰ καλέσῃ τις

τοιούτον ψήφισμα, ὅποιον προτείνω, δογματικόν, ἀπόρροισιν πνεύματος σταυροφορικῆς καὶ προπαγκυδικῆς. Πάντα ταῦτα καὶ πλείονα ἀκόμη δύνανται νὰ βηθῶσιν εὐκόλως, ἀλλὰ πάντα ταῦτα καὶ πλείονα ἀκόμη δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δώσωσιν εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην χαρακτηῖρα τοιοῦτον πρὶν ἢ ἀποδειχθῆ ἑκείνο ὅπερ αὐτὴ ἀποδέχεται ὡς ὡμολογούμενον. Ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦτο δὲν δύναται νὰ δειχθῆ. Κατὰ δὲ τὴν ἐμὴν κρίσιν ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἐνδιαφερόμενα διὰ τὸν λαὸν καὶ τὴν κυβέρνησιν τῆς ἡμετέρας χώρας, καὶ προκλιούμεθα ἕνεκα λόγων σοβρωτάτων καὶ σπουδαιοτάτων νὰ ἐκφράσωμεν τὰς περὶ αὐτῆς ἡμετέρας γνώμας. Οἱ δὲ λόγοι οὗτοι, νομίζω, ἐκπηγάζουσιν ἐκ συναισθήσεως τοῦ ἡμετέρου καθήκοντος, τοῦ ἡμετέρου χαρακτηῖρος καὶ τῶν ἰδίων ἡμῶν συμφερόντων. Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ πραγματευθῶ τὸ προκείμενον θέμα ἐπὶ τοιούτων βάσεων αὐτοχρημα ἀμερικανικῶν.»

Ἡ ἀγόρευσις ὑπῆρξε μακρὰ, καὶ ἐξέθηκεν ὀλοσχερῶς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Ἑυρώπης ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς ἐγωϊστικὰς σκέψεις, αἵτινες παρήγον τὰς δυνάμεις εἰς ἀντίδρασιν πρὸς τοὺς ἀγῶνας παντὸς λαοῦ τοὺς δυναμένους νὰ μεταβάλωσι τὴν κυβέρνησιν αὐτῶν ἢ τὰς πολιτικὰς αὐτῶν σχέσεις.

«Περσίνω τὸν λόγον, Κύριοι, ἐπαναλαμβάνων, ὅτι ἀντικείμενον τοῦ ψήφισματος τοῦτου εἶνε τὸ νὰ ἐπωφεληθῶμεν ἐκ τῆς ἐνδιαφερόσεως περιστάσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ὅπως διακαρτυρηθῶμεν καὶ πάλιν κατὰ τῶν δογμάτων τῶν συμμάχων δυνάμεων, ὅποια ἐθεμελιώθησαν κατ' ἀρχὴν καὶ ὅποια ἐφαρμόζονται ἐν τῇ πράξει. Εὐρίσκω δ' ἐπ' ἴσης δίκαιον, Κύριοι, νὰ μὴ δειχθῶμεν ἄκαιοι περὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς ἡμετέρας προσοχῆς, καὶ, ἐπ' ὅσον τοῦτο εἶνε ἐφικτόν, περὶ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἡμετέρας συμπαθείας πρὸς λαὸν μετὰ μικρὸν κατὰθλιψιν νῦν ἀγωνιζόμενον. Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐν μὲν τῇ ὥρᾳ ἐσχάτου κινδύνου ἤθελον ἀποσχεῖ νὰ περὶξωσιν ἐνθάρρουνσιν τοιαύτην ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ δοθῆ προσηκόντως καὶ νομίμως, παρερχομένης δὲ τῆς κρίσεως ἤθελον μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν καταπληρώσει τοὺς πολυτλήμονας φιλοφροσύνης καὶ θαπειῶν. Οἱ Ἕλληνας ἀπευθύνονται πρὸς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον μετὰ πόθον, εἰς ὃ δὲν δύναμεθα εὐκόλως νὰ ἀντιπῶμεν. Τὴν δὲ ἡμετέραν εὐνοϊαν ἐπικαλοῦνται ἀπὸ ἀρρομῶν πολὺ μᾶλλον συγκινητικωτέρων ἢ ἐκείναι αἵτινες δύνανται ν' ἀπευθυνθῶσι πρὸς οἰονδήποτε ἄλλον λαόν. Ἐκτείνουσι τὰς χεῖρας τῶν πρὸς τὰς χριστιανικὰς κοινότητας τῆς γῆς, ἰκετεύοντες αὐτὰς νὰ πράττωσι πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τέλους δειγμά τι συμπηθοῦς προσοχῆς ἐπ' ὀνόματι τῶν εὐγενῶς ὑπομινησκειμένων προγόνων

των, ἐπ' ὀνόματι τῶν ἐξηρημαμένων καὶ κατηρειπωμένων πόλεων καὶ χωρίων των, ἐπ' ὀνόματι τῶν παιδῶν καὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἀπεμποληθεισῶν εἰς δουλείαν ἐπάρκτον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ αἵματος των, ὅπερ φθίνονται πρόθυμοι νὰ χύσωσι δίκην ὕδατος, ἐπ' ὀνόματι τῆς κοινῆς πίστεως, καὶ τοῦ κοινοῦ θύματος τοῦ ἐνοῦντος ἀπκντας τοὺς χριστιανούς».

Καὶ ἡ μὲν πρότασις τοῦ Webster δὲν ἐπληροφόρηθη, ἀλλ' ἡ ἀγόρευσις αὐτοῦ ἐτυπώθη καὶ ἔτυχεν εὐρείας διαδόσεως. Ὁ δὲ Webster ἐθεώρει αὐτὴν ὡς μίαν τῶν ἀρίστων του.

Ἐν δὲ τῇ γερουσίᾳ ὁ Ἑρρίκος Clay, ἀντικρούων πολιτικὸν ἀντίπαλον, ὅστις ἕνεκα λόγων συνέσεως ἐθεώρει ἀκατάλληλον τὴν στιγμὴν πρὸς ἐπίσημον ἔκφρασιν συμπαθείας ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀπέναντι τῆς μοναρχικῆς Ἑυρώπης, ἐξέφώνητε μίαν τῶν χαρακτηριστικωτάτων καὶ δραστηκωτάτων ἀγορευσῶν του. «Εἴμεθα τόσον ταπεινοί, τόσον εὐτελεῖς, τόσον διεφθαρμένοι, εἶπεν ὁ μέγας ῥήτωρ, ὥστε δὲν τολμῶμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὰς συμπαθείας ἡμῶν πρὸς τὴν πάσχουσαν Ἑλλάδα, ὥστε δὲν δυνάμεθα ν' ἀρθρώσωμεν τὴν ἀποστροφὴν ἡμῶν πρὸς τὰς κτηνώδεις ὕβρεις, ὧν ὑπῆρξεν αἰμοσταγὲς θῦμα, ἐκ φόβου μὴ προσβάλωμεν μίαν ἢ πλείονας τῶν αὐτοκρατορικῶν Αὐτῶν ἢ βασιλικῶν μεγαλειότητων; Εἴμεθα τόσον φαῦλοι, τόσον ἀνελεύθεροι, τόσον οὐτιδανοί, ὥστε δὲν θέλομεν ν' ἀποπειραθῶμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν φρίκην ἡμῶν, νὰ δηλώσωμεν τὴν ἀγανάκτησιν ἡμῶν πρὸς τὸν κτηνωδέστατον καὶ σκληρότατον τῶν πολέμων ὅστις ποτὲ ἐμόλυνε τὴν γῆν ἢ συνετάραξε τὸν Ὑψιστον, πρὸς τὰς θηριώδεις πράξεις στρατοῦ ἀγρίου καὶ μανιώδους, παροξυνομένου καὶ κατασπευδομένου ὑπὸ τοῦ κλήρου θρησκείας φανατικῆς καὶ ἐχθρᾶς καὶ ἐντροφῶντος εἰς ὅλας τὰς ἀκρατείας αἵματος καὶ σφαγῶν, εἰς ὧν καὶ μόνην τὴν λεπτομερῆ ἔχθεσιν ἡ καρδία συνταράσσεται καὶ κινεῖται εἰς βδελυγμίαν; . . . Ὅποιον ἐντύπωσιν θὰ παρήγε, κ. πρόεδρε, ἐν ταῖς σελίσαι τῆς ἱστορίας τοιαύτη τις ἔχθεσις οἷα ἡ ἐπομένη; «Κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον τοῦ σωτηρίου ἔτους 1824, ἐν ᾧ ἀπατα ἡ χριστιανικὴ Ἑυρώπη ἐθεῖατο μετὰ ψυχρᾶς καὶ ἀσυμπαθοῦς ἀδιαφορίας τὰ ἀνήκουστα δεινὰ καὶ τὴν ἀνέκφραστον κκοδαμιονίαν τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος, πρότασις τις ὑπεβλήθη εἰς τὴν Δίκαιαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὀλίγου δεῖν τὴν μόνην, τὴν τελευταίαν, τὴν μεγιστην θεματοφύλακα φιλευσπλάγγου ἐλπίδος καὶ ἐλευθερίας, τὴν ἀντιπροσωπεύουσαν γενναῖον ἔθνος περιλαμβάνον ἐν ἑκατομῦριον ἐλευθέρων πολιτῶν ἐτοιμῶν νὰ προστρέξωσιν εἰς τὰ ὅπλα καθ' ὃν χρόνον ὁ λαὸς τοῦ ἔθνους τοῦτου αὐτομάτω; ἐξέφραζε τὰ βαθύτατά του

αίσθήματα καὶ ἡ ὅλη ἡπειρος ὁμοχρόνως συγκινημένη ἐξηγείρετο καὶ ἐπεκαλεῖτο σιωπηλῶς καὶ ἐν ἀδημονίᾳ τὸν Ὑψιστον καὶ ἐδέετο αὐτοῦ νὰ διαφυλάξῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὰ ὄπλα αὐτῆς ἐν τῷ ἐνδόξῳ αὐτῆς ἀγῶνι· ἐν ᾧ δὲ ναοὶ καὶ κοινοβούλια ὁμοίως ἀντήχουν ἐξ ὁμοθυμοῦ ἐκρήξεως γενναίας καὶ ἱεράς συμπαθείας— ἐν τῷ εἰρημένῳ ἔτει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος, τοῦ σωτῆρος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡμῶν — πρότασις τις ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἀμερικανικὴν Δίαιταν ὅπως ἀποσταλῇ ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐντεταλμένος νὰ ἐξετάσῃ τὰ κατὰ τὴν κατάστασιν καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς μετὰ ποιᾶς τιнос ἐκδηλώσεως τῶν ἡμετέρων εὐχῶν καὶ τῶν ἡμετέρων συμπαθειῶν, καὶ ἡ πρότασις αὕτη ἀπερρίφθη! Ἐπιστρέψατε, ἂν δύνασθε, επιστρέψατε, ἂν τολμάτε, πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἐκλογεῖς καὶ εἰπέτε εἰς αὐτοὺς ὅτι ὑμεῖς εἴσθε οἱ καταψηφισάντες τὴν πρότασιν ταύτην. Συναντήσατε, ἂν δύνασθε, τὰς ὠχρίωςας ὄψεις ἐκείνων ὀκτινῆς ἔστειλαν ὑμᾶς ἐνταῦθα, καὶ εἰπέτε εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐδειλιάσατε νὰ ἐκδηλώσῃτε τὰ ἴδια ὑμῶν αἰσθήματα· ὅτι δὲν δύνασθε μὲν νὰ εἰπῆτε πῶς, ἀλλ' ὅτι ἄγνωστόν τι δέος, ὅτι ἄφραστός τις φόβος, ὅτι ἀόριστός τις κίνδυνος παρεκώλυσαν ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ἡμετέρας προθέσεως· ὅτι τὰ φάσματα γιγατανίων καὶ διαδημάτων καὶ ἡμισελήνων ἀπήστραψαν ἐνώπιον ὑμῶν καὶ κατέπληξαν ὑμᾶς, καὶ ὅτι κατεπνίξατε ὅλα τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῆς θρησκείας, ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας, ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ὑπὸ τῆς φιλάνθρωπίας. Δὲν δύναμαι, κύριε, κατ' οὐδένα λόγον νὰ πιστεύσω, ὅτι τοιαύτη τις θὰ εἶνε ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Ἄλλὰ τὸ κατ' ἐμὲ, καὶ ἂν πᾶς φίλος τῆς προκειμένης προτάσεως ἐγκαταλίπη αὐτὴν καὶ μείνῃ μόνος μετὰ τῶν ἐκ Μασσαχουσέτης κυρίων, θὰ δώσω εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τὸ ἀσθενὲς κῦρος τῆς ἀμετατρέπτου ἀποδοχῆς μου».

Ὁ δὲ Dwight ὡς ἐξῆς συνηγόρησεν ὑπὲρ τῶν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν αἰτήσεων τῆς Ἑλλάδος, «Τίς καρδία δὲν πάλλει, ποῖον στήθος δὲν κινεῖται ἐπὶ τῇ ἀληθεῖ σκέψει τῆς ἐλληνικῆς ἀνεξαρτησίας; Ἐχετε τὰ αἰσθήματα ἀνθρώπου καὶ δὲν εὐχέσθε ὅπως παύσῃ ῥέον τὸ αἷμα τῆς Ἑλλάδος καὶ μὴ ἀκουσθῶσι πλέον οἱ στεναγμοὶ καὶ οἱ γόοι αἰῶνων ὄλων; Εἴσθε μαθηταὶ καὶ θὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν βοήθειαν ὑμῶν ἐπὶ ματαίῳ ἢ γῆ τῶν Μουσῶν; Μὲ ὄμμα φιλοτέχνου ἐνθουσιῶντος θεᾶσθε πολλάκις τοὺς θριάμβους τῆς τέχνης καὶ δὲν θὰ πράξῃτε τίποτε ὅπως ἐλευθερώσῃτε ταύτης τὰ ἐκλεκτότατα λείψανα ἐπὶ βαρβαρότητος χειροτέρας τῆς τῶν Βυζαντινῶν; Εἴσθε μητέρες, ἀπολαύουσαι ἐν εὐφροσύνῃ

ὄλων τῶν ἡδονῶν τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου· εἴσθε θυγατέρες, πλούσιαι καὶ ἀσφαλεῖς ζῶσαι ἐν τῇ συνειδήσει τῆς ἡμετέρας ἀγνότητος καὶ ὑπὸ τὰς περιθάλψεις τῆς φιλοστοργίας τῶν γονέων καὶ ἐν τούτοις χιλιάδες ὄλαι ἐκ τῶν ἀγνοτάτων καὶ χαριεστάτων τοῦ φύλου θὰ κατακλύζωσι τὰς ἀγορὰς τῆς Σμύρνης καὶ θὰ καταδικάζωνται εἰς δουλείαν ἀπείρως χειροτέραν τοῦ θανάτου; Εἴσθε χριστιανοὶ καὶ συνεισφέρετε προθύμως τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ παρὰ τοὺς ἐθνικοὺς. Ἄλλ' ὅ,τι παρέχετε εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶνε ἡ διάσωσις ὅλου ἔθνους χριστιανῶν ἀπὸ τοῦ ὀλέθρου, ἢ ἀπελευθέρωσις τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν, ἢ κατάλυσις τοῦ μωαμεθανικοῦ δόλου, ἢ ὑψώσις σημαίας ὑπὲρ τῶν πλανωμένων φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ. Εἴσθε πολῖται Ἀμερικανοί, ὑπερήφανοι ἐπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ τῇ ἀνεξαρτησίᾳ τῆς ἡμετέρας χώρας; Ἄλλὰ καὶ ἡ Ἑλλάς ἐπ' ἴσης ἀγωνίζεται ὑπὲρ αὐτῶν τούτων τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἐκείνη ἐδίδασκε τοὺς πατέρας σας ν' ἀποκτήσωσι διὰ τοῦ αἵματός των. Καὶ ὅταν ἐκείνη ἐπικαλεῖται τὴν ἡμετέραν βοήθειαν, ἔχω ἀνάγκην ἐγὼ νὰ παροτρύνω ὑμᾶς ὅπως παράσχῃτε αὐτὴν; Ποῦ εὐρίσκομαι; Ἐν τῇ γῆ τῶν προσκυνητῶν, ἐν γῆ ἀνεξαρτησίας, ἐν γῆ ἐλευθερίας. Ἐδῶ λοιπὸν καταθέτω τὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἀγῶνα.»

Αἱ ἐξ Ἀμερικῆς παροτρυντικαὶ αὐταὶ λέξεις παρεκίνησαν τοὺς Ἕλληνας ν' ἀνανεώσωσι τὰς προσπάθειάς των, τῷ δὲ 1825 τὰ ἀμειβατὰ αἰσθήματα ἐξεδηλώθησαν οὕτω τρανῶς ἐν Ἑλλάδι, ὥστε ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις προετίθετο ν' ἀποστείλῃ εἰς τὴν Μεσόγειον στόλον μεθ' ἐνὸς τῶν ἡμετέρων ἐξεχόντων πολιτευτῶν, ὅστις ν' ἀναλάβῃ τὸ ἔργον νομοθέτου ἢ δικτάτορος τῇ προκλήσει τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους. Ἡ δὲ πρότασις αὕτη ἀπηυθύνθη πρὸς ἡμᾶς ἐπειδὴ, κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῆς ἐπιστολῆς, ἐν ἡ αὕτη περιείχετο, οἱ Ἕλληνες εἶχον ὑπόπτως πρὸς τοὺς σκοποὺς τῶν Ἀγγλῶν, καὶ ἐφρικίαν πρὸς τὰς δεσποτικὰς ἀξιώσεις τῆς ἱερᾶς συμμαχίας, ἧς τὰ μέλη εἶχον ἐλπίζει, ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἐμελλε νὰ κταβληθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰβραήμ πασᾶ καὶ τῶν αἰγυπτιακῶν αὐτοῦ στιφῶν.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Ὅταν ἔχωμεν λύπην τινά, ἣν δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν, ὁμιλοῦμεν περὶ ἄλλων, ἃς ἐκρύπτομεν ἄλλοτε.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι τρεφόμενοι ἐκ τῆς ὀδύνης αὐτῶν τόσον, ὥστε καὶ παχύνονται.

Προσπαθεῖτε ν' ἀγαπᾶτε τοὺς ζῶντας, ὡς ἀγαπᾶτε τοὺς νεκροὺς.